

BOUVIERIN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA

Jalostustoimikunta:

Puheenjohtaja
Tiina Marsala
Tähteenkatu 18
45700 KUUSANKOSKI
p. 040-7050554
tiina.marsala@luukku.com

Sihteeri
Kirsi Kaunisto
Haapalantie 233
69820 RÄYRINKI
p. 040-5467710
kirsi.kaunisto@pp2.inet.fi

Minna Vainionpää
Alasippolantie 3
62100 LAPUA
p. 040-7535964
minna.vainionpaa@netikka.fi

Arja Salmela
Ruokkitie 12 B
01450 VANTAA
p. 050-3137299
sarol@kolumbus.fi

Sisällys:

1. YHTEENVETO
2. RODUN TAUSTA
 - 2.1. Nykyinen käyttötarkoitus
 - 2.2. Bouvierkanta muissa maissa
 - 2.3. Suomen kanta
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA
 - 3.1. Rotuyhdistys
 - 3.2. Jalostustoimikunta
4. NYKYTILANNE
 - 4.1. Populaation koko ja rakenne
 - 4.2. Luonne ja käyttöominaisuudet
 - 4.2.1. Alkuperämaiden luonne- ja käyttökokeet
 - 4.2.2. Alkuperämaiden valionarvovaatimukset
 - 4.2.3. Palveluskoirakokeet Suomessa
 - 4.2.4. Luonnetesti
 - 4.3. Terveys
 - 4.3.1. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet
 - 4.3.2. Muut bouviereilla Suomessa todetut sairaudet
 - 4.3.3. Muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatut sairaudet bouviereilla
 - 4.4. Ulkomuoto
5. YHTEENVETO AIEMMAN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT
 - 6.1. Rotujärjestön tavoitteet
 - 6.2. Rotujärjestön strategiat
 - 6.3. Uhat ja mahdollisuudet
 - 6.4. Varautuminen ongelmiin
 - 6.5. Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi
7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA
8. LÄHTEET
9. LIITTEET

1. YHTEENVETO

Jalostuksella tarkoitetaan määrätietoisella valinnalla ja suunnitelluilla yhdistelmillä aikaansaatu eläinkannan laadun parantamista, puhdasrotuisten koirien kohdalla mahdollisimman rotumääritelmän mukaisten yksilöiden aikaansaamista. Jalostusvalintojensa perustaksi kasvattaja tarvitsee kokemuksensa lisäksi myös kattavaa tietoa perinnöllisyydestä yleensä, rodun edustajista, rodulla esiintyvistä vioista ja sairauksista sekä niiden periytyvyydestä.

Tämän jalostuksen tavoiteohjelman tarkoituksena on koota yhteen oleellinen tieto bouvier-rodusta, sen taustoista ja nykytilasta sekä jalostuksessa huomioitavista taustatekijöistä. Tavoiteohjelman avulla pyritään ohjaamaan ja seuraamaan rodun kehitystä määrätietoisesti ja pitkäjänteisesti. Toivottavasti se voi myös olla apuna yhtenäisen linjan löytämisessä kasvattajien kesken.

Paitsi kasvattajat, myös rodun harrastajat hyötyvät tavoiteohjelman tuntemisesta. Varsinkin valveutunut pennunostaja voi saada paljon hyödyllistä tietoa koiraansa valitessaan. Jalostuksen tavoiteohjelma on kattava tietopaketti rotua ulkopuolelta seuraaville ja antaa julkisuuteen käsityksen rotuyhdistyksen kyvystä ja halusta toimia rotunsa parhaaksi.

Ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma on hyväksytty 25.05.1985. Seuraavan kerran ohjelma käsiteltiin ja hyväksyttiin Suomen Bouvier ry:n yleiskokouksessa 06.03.1993. Kolmas tavoiteohjelma hyväksyttiin Suomen Bouvier ry:n vuosikokouksessa 27.02.2000.

2. RODUN TAUSTA

Bouvier des Flandres on rotuna lähtöisin Flanderin alueelta, joka jakautuu nykyään Ranskan, Belgian ja Hollannin alueelle. Virallisesti Ranska ja Belgia ovat rodun kotimaat.

Rodun kehityksestä ja varhaishistoriasta kerrotaan monenlaisia tarinoita ja selvästi rodulle tyypillisiä koiria on nähtävissä jo varhaiselta keskiajalta peräisin olevissa maalauksissa. Bouviereja vaalittiin mm. Pohjanmeren rannalla sijainneessa mahtavassa Duynen luostarissa, jonka munkit risteyttivät Englannista saamiensa skotlanninhirvikoiria bouvierin kanssa. Ranskankielinen bouvier-sana tarkoittaa lehmäpaimenta mutta kotimaassaan on tällä koiralla lukuisia lempinimiä: toucher de boef (karjanajaja), chien de vacher (karjapaimenen koira), koehond (lehmäkoira) tai erityisen osuva vuilbaard (mutaparta). Pääasiassa bouvier on kuitenkin kautta aikain toiminut talonpoikaisväestön ”yleiskoirana” niin karjapaimenena, vartijana, vetojuhtana kuin tarvittaessa kirkon pyörittäjänäkin. Bouvieria käytettiin armeijan toimesta myös viesti- ja vartiokoirina molempien maailmansotien aikana. Rodun historian alkuaikoina jalostusvalinta perustui vain ja ainoastaan käyttöominaisuuksiin, joten koirat olivat ulkomuodoltaan varsin vaihtelevia.

Jalostajien kiinnitettyä 1900-luvun alussa huomionsa bouvieriin todettiin löytyvän selkeästi ainakin kolme päätyyppiä: kooltaan pienin, pystykorvainen, lammaskoiramainen Bouvier d'Ardenne; kooltaan suurempi, harmaa tai fawn, lyhytrunkoinen ja ty pistettykorvainen tyyppi, joka tunnettiin nimellä Paret sekä kooltaan kaikkein suurin ja väriltään tummin, syvempirintainen ja pidempipäinen Bouvier de Roulers. Näiden eri tyyppien säkäkorkeudet vaihtelivat 55-70 cm:iin.

Vuonna 1921 perustettiin ensin Courtrain bouvierklubi ja heti perään Belgian kansallinen bouvierklubi. Seuraavana vuonna kokoontui Gentissä joukko rodun harrastajia ja tuomareita luomaan kymmenkunnan esillä olleen koiran perusteella rotumääritelmää. Päättynyt ensimmäinen maailmansota oli koetellut rotua erittäin kovasti, joten jalostusmateriaalia oli vaikea löytää. Rotumääritelmäkokouksen esimerkkikoiraksi oli kuitenkin saatu armeijan eläinlääkärin kapteeni Darbyn eräältä maatilalta löytämä tuntemattomista vanhemmista polveutunut uros Nic de Sottegem ja joukko tämän uroksen jälkeläisiä. Nic de Sottegemistä tuli monien hyvien jälkeläistensä kautta ratkaisevasti modernin bouvierin kehitykseen vaikuttanut koira.

Vielä Gentin kokous ei saanut tehtyä selvää eroa, mikä aiemmin mainituista bouviertyypeistä olisi ainoa oikea mutta myöhemmin todettiin ja tunnustettiin bouvier des Flandres eli Paret-nimellä kulkenut tyyppi kaikkein vanhimmaksi ja nykypäivän rotumääritelmä lienee saanut siitä eniten piirteitä. Yhtenäinen belgialais-ranskalainen rotumääritelmä saatiin aikaan vuonna 1937. FCI vahvisti bouvierin rotumääritelmän vuonna 1965. Voimassa oleva rotumääritelmä on hyväksytty FCI:ssä 22.06.2001 ja sen suomennos on hyväksytty Suomen Kennelliitossa 16.11.2002.

2.1. Nykyinen käyttötarkoitus

Maatilojen uudenaikaistamisen myötä rodun ensisijainen käyttötarkoitus on muuttunut, ja nykyään bouvier toimii ennen kaikkea omaisuuden ja maatalan vahtina sekä suojeleu- ja poliisikoirana.

Bouvier soveltuu hyvin monipuoliseen harrastamiseen. Suomessa bouviereita on kilpaillut ja kilpailee jälki-, haku-, viesti-, yleis- ja suojelekokeissa, tottelevaisuus-, pelastus- ja vetokokeissa sekä agilityssä ja bouvier on myös suosittu näyttelykoira.

2.2. Bouvierkanta muissa maissa

Muualla maailmassa bouvier on erityisen suosittu kotimaissaan Belgiassa (vuonna 1999 rekisteröitiin noin 1100 bouvieria), Ranskassa ja Hollannissa. Hollannissa bouvier on ollut eniten rekisteröity koirarotu 70-luvulta (huippuvuosina rekisteröitiin lähes 10 000 koiraa vuosittain) aina korvantypistyskiellon voimaantumiseen saakka, joka laski merkittävästi sen suosiota. Nykyisin Hollannissa rekisteröidään noin 1000 bouvieria vuosittain. Myös Saksa, USA ja Kanada omaavat runsaan bouvierkannan ja rotu on vakiinnuttanut paikkansa myös Englannissa ja kaikissa Pohjoismaissa. Ruotsin rekisteröintimäärät ovat suurin piirtein samaa luokkaa Suomen rekisteröintimäärien kanssa Norjan ja Tanskan rekisteröintien jäädessä selvästi pienemmiksi.

Taulukko 1. Bouviereiden rekisteröinnit muissa maissa

Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004
Ranska	574	539	566	494	456
Ruotsi	80		74	74	90
Norja	41	19	25	30	
Tanska				26	23

2.3. Suomen kanta

Suomeen ensimmäiset bouvierit tuotiin ilmeisesti jo 40-luvulla muiden Pohjoismaiden kannan syntyminen yhteydessä mutta ensimmäinen rodun edustaja rekisteröitiin virallisesti vasta vuonna 1974. Tämän jälkeen kanta lisääntyi hiljalleen parin koiran vuosivauhdilla, kunnes rodun kotimainen kasvatusta alkoi 1981. Alkuvuosien jalostustyö pohjautui pääosiltaan ruotsalaisiin koiriin, muutama tuonti Belgiasta ja Hollannista hankittiin jo karanteenirajan takaa. Rajojen avautuminen Keski-Eurooppaan toi rodulle runsaasti uutta jalostusmateriaalia lähinnä Hollannista ja tänä päivänä valtaosa kannastamme pohjautuukin hollantilaisiin linjoihin. Muutamia Suomessa kasvatettuja bouviereja on viety USA:han, Saksaan, Ranskaan, Tanskaan, Norjaan, Ruotsiin, Hollantiin, Venäjälle ja Viroon.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

3.1. Rotuyhdistys

Suomen Bouvier r.y. (aiemmin Suomen Flanderinpaimenkoirat r.y.) – Finska Bouvier des Flandres r.f. perustettiin syksyllä 1981 parinkymmenen rodun harrastajan voimin. Yhdistyksen tehtäväksi määriteltiin bouvierin jalostuksen edistäminen ja käytön lisääminen monipuolisena harrastuskoirana.

Aluksi bouvier kuului Suomessa D2-ryhmään ja rotuyhdistys toimi Suomen seura- ja kääpiökoirayhdistyksen alaisena. Vuonna 1986 yhdistys anoi siirtymistä Suomen Palveluskoiraliittoon, ja rotu siirrettiinkin D1-ryhmään, jolloin se sai oikeuden kilpailla palveluskoirakokeissa. Vuodesta 2001 Suomen Bouvier r.y. on ollut rotujärjestö ja toiminut suoraan Suomen Kennelliiton alaisuudessa. Nykyisin bouvier kuuluu FCI:n luokituksessa roturyhmään 1, lammas- ja karjakoirat.

Yhdistyksen jäsenmäärä oli 1990-luvun loppupuolella noin 320 mutta on sen jälkeen laskenut huomattavasti. 2000-luvun alkupuolen jäsenmäärä on pysytellyt 250 tietämissä.

Suomen Bouvier r.y.:n organisaatio on jaettu hallitukseen sekä jalostustoimikuntaan. Lisäksi yhdistyksessä on pentuvälitys. Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, johon kuuluu vuosikokouksessa vuodeksi kerrallaan valittu puheenjohtaja ja kahdeksan muuta täysi-ikäistä jäsentä. Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan, sihteerin, rahastonhoitajan sekä muut tarvittavat toimihenkilöt. Kaksi viimeksi mainittua voidaan valita myös hallituksen ulkopuolelta.

Suomen Bouvier r.y.:llä on lähes koko Suomen kattava alueyhdyshenkilöverkosto opastamassa niin uusia kuin vanhojakin bouvierharrastajia. Tyypillisiä alueellisia tapahtumia ovat kokoontumiset ja koulutukset, luennot ja turkkitalkoot. Myös leirejä on järjestetty eri alueilla.

Yhdistyksen oma lehti, Bouviersanomat, ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

3.2. Jalostustoimikunta

Käytännön jalostusneuvonnasta vastaa yleiskokouksen asettama jalostustoimikunta. Toimikuntaan kuuluu neljä varsinaista jäsentä, jotka valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan ja sihteerin. Toimikunnan jäsenten toimikausi on kaksi vuotta. Jalostustoimikuntaan voidaan kutsua yksi yhdistyksen ulkopuolinen asiantuntijajäsen.

Jalostustoimikunnan työ painottuu tiedon keräämiseen ja julkaisemiseen sekä kasvattajien ja muiden asiasta kiinnostuneiden informoimiseen. Jalostustoimikunnan tehtäviin kuuluu myös kutsua koolle vuotuiset kasvattaja-/jalostuspäivät. Pyydettyessä toimikunta auttaa jalostusyhdistelmän valinnassa ja antaa tietoa käytettävissä olevista uroksista mutta ei jaa varsinaisia jalostussuosituksia, jokainen kasvattaja vastaa tekemästään pentueesta itse. Joka toinen vuosi julkaistaan vuosikirja, johon jalostustoimikunta kerää kaikki kyseisiltä vuosilta olevat terveystarkastus-, luonnetesti-, koe- ja näyttelytulokset sekä rekisteröinnit sukutauluineen.

4. NYKYTILANNE

4.1. Populaation koko ja rakenne

Suomessa on rekisteröity vuoden 2004 loppuun mennessä 1561 bouvieria. Tämän hetkisen kannan arvellaan olevan noin 700 yksilöä. Vuosittain rekisteröidään noin 60 pentua.

Suurin osa Suomen bouviertuonneista on kotoisin Hollannista, jossa käytetään runsaasti linjasiitosta. Suuri osa tuonneista ei ole tuonut rodun geenipooliin kipeästi kaivattua uutta materiaalia, koska koirat ovat olleet linjattuja tiettyihin Hollannissa suosituiksi tulleisiin siitosmatadoreihin. Vuosien 1995-2004 välisenä aikana on maahamme tuotu yhteensä 36 tuontikoira, joista 19 kpl on ollut uroksia ja 17 kpl narttuja. Näistä tuontiuroksista jalostukseen on käytetty vain kuutta yksilöä (16.7 % tuonneista) ja nartuista kahdeksaa yksilöä (22.2 % tuonneista).

Koirapopulaation perinnölliseen monimuotoisuuteen vaikuttaa se, mitä ja minkäsukuisia yksilöitä käytetään jalostukseen mutta myöskin miten paljon kutakin jalostuskoiraa käytetään. Yksittäisen jalostuskoiran ja sen perimän osuus koirakannassa ei saisi nousta kohtuuttoman suureksi. Tämä ongelma tulee esiin matadorjalostuksessa eli silloin, kun suosittuja siitosuroksia käytetään liikaa. Jotta populaation geenipohja pysyisi mahdollisimman laajana, tulisi jalostukseen käyttää mahdollisimman monia jalostuskriteerit täyttäviä yksilöitä (sekä uroksia että narttuja) ja niitä tulisi käyttää jalostukseen tasaisesti eli yhtä yksilöä ei suosittaisi liikaa. Tehollinen populaatiokoko on termi, joka kuvaa geenipohjan laajuutta. Mitä pienempi tehollinen populaatio on, sitä nopeammin sen keskimääräinen sukusiitosaste kasvaa ja tapahtuu geenihävikkiä. Tehollisen populaatiokoon tulisi olla vähintään 200 jalostuskoiraa/koirasukupolvi. Se voidaan laskea kaavalla $4 \cdot N_m \cdot N_f / (N_m + N_f)$, jossa N_m on jalostusurosten ja N_f jalostusnarttujen lukumäärä. Tälläkin kaavalla laskettu luku antaa tehollisesta koosta yliarvion, koska siinä ei huomioida esimerkiksi jalostukseen käytettyjen koirien sukulaisuussuhteita. Populaatio on erittäin haavoittuvaisessa tilassa, jos tehollinen koko on alle 50.

Taulukko 2. Yhteenvedo bouviereiden rekisteröintitilanteesta Suomessa vuosina 1995-2004.

VUOSI	REKISTERÖINNIT	PENTUEET	TUONNIT	KASVATTAJAT	ISÄT	EMÄT	TP	KESKIM. PENTUEKOKO
1995	77	12	7	11	12	12	24	5.8
1996	82	13	3	11	11	13	24	6.1
1997	113	17	3	13	14	17	31	6.5
1998	58	9	2	9	8	9	17	6.2
1999	63	12	3	10	12	12	24	5.0
2000	41	8	4	5	6	8	14	4.6
2001	74	12	4	9	9	12	21	5.8
2002	73	10	7	9	9	10	19	6.6
2003	48	9	-	6	7	9	16	5.3
2004	70	11	3	8	10	11	21	6.1

TP= tehollinen populaatio

Taulukko 3. Vuosina 2000-2004 jalostukseen käytetyt urokset ja nartut sekä niiden pentumäärät. Lisäksi taulukossa on koirien lonkka(HD)- ja kyynärnivelkuvaustulokset(ED), silmäpeilaustulokset (OK, jos silmät peilattu edes kerran), luonnanäyttötulokset sekä paras näyttelyssä saatu laatuarvostelu.

Uros	HD	ED	Silmät	PK-tulos/ Lte	Näyttely- tulos	Jälk. lkm/pentueita vuosina 00-04	% rekister. pennuista vuosina 00- 04	Uroksen isän nimi
Victor-Shermaine v. Rovika	B	0/0	OK		SERT	42/7	13.7	Roger-Kharima v. Rovika
Av Desos Akbar	A	0/0	OK	184 p.	SERT	33/4	10.8	Kwispel Hex Hector
Brandon-Ennis v. Hogenbirk	A	0/0	OK		SERT	24/4	7.8	Troy Pepper v.d. Duca Vallei
Mörrimöykyn X-tra	B	0/1			SERT	22/4	7.2	Mörrimöykyn Nalle
Mörrimöykyn X-cellent	C	0/0	OK	182 p.	SERT	17/2	5.6	Mörrimöykyn Nalle
Mörrimöykyn Dracula	A	0/0	OK		SERT	16/3	5.2	Victor-Shermaine v. Rovika
Stimulus Dominique	A	0/0	OK	HK3, IPO2	SERT	15/2	4.9	Khane-Iranice v. Rovika
Greenfinger`s Axel	A					10/1	3.3	Comanchero`s Casper
Czar Roxet v. Mayorki`s Hoeve	B	0/0				9/1	2.9	Doerack
Ivar-Toos v.d. Vanenblikhoeve	A				SERT	9/1	2.9	Johnny-Cayoshka v.h. Elckerhof
Zalmiacs Yabadabadoo	C	0/0	OK	157 p.,PAJÄ ALO3	SERT	9/1	2.9	Caruso-Orbi v.d. Axmagal
Mörrimöykyn Bonbon	B	0/0	OK	123 p.	SERT	8/1	2.6	Mörrimöykyn X-tra
Black-Flash`s Swing The Mood	A	0/0	OK	PAJÄ ALO3	SERT	7/1	2.3	Ukko-Pekka v.h. Eendrachtspark
Zalmiacs Arthur The King	D	3/3	OK		AVO3	7/1	2.3	Zalmiacs Xioux
Snadi Masi	A	0/0	OK	153 p.		7/1	2.3	Snadi Jagger
Mörrimöykyn Xtreme	A	0/0	OK	206 p., JK2	SERT	6/1	2.0	Mörrimöykyn Nalle
Patrik	B	0/0	OK		SERT	6/1	2.0	Fasco Quinty v.d. Jerowin
Cesar Pretty v.d. Heiveldhoeven	A	0/0	entropium		SERT	5/2	1.6	Remco v.d. Heiveldhoeven
Excerno Czumo Af Aqua	H	0/0	OK	128 p.	SERT	5/1	1.6	Rowan-Byou v.d. Vanenblikhoeve
Mörrimöykyn Zigzag	C	0/0	OK	139 p.	SERT	5/1	1.6	Bovenop Dutchman
Sarol Snickers	C	0/0	OK		SERT	5/1	1.6	Mike-Donja v.d. Overweg
Snadi Jagger	A	0/0	OK	HK3	KÄY 1	5/1	1.6	Tomba v. Assenrade
Aristes Latest Sizzle	A	0/0	OK	MH-testi	SERT	3/1	1.0	Aristes North Face v Gryphon
Bovenop Sally`s Son	A	0/0	OK	127 p., BH	SERT	3/1	1.0	Aristes Voltaire
Easy Winning`s Michelangelo	A	0/0	OK		SERT	3/1	1.0	Mörrimöykyn Gaabriel
Boaz Hurricane v. Aqualand	TC			IPO3, VZH	SERT	2/1	0.6	Vzorro Peggy v. Caya`s Home

Hosky Lio de Marvelyse	TC			CQN 185/200 p.	SERT	2/1	0.6	Brasil Donna v. t Hangijzer
Aristes Voltaire	A	0/0	OK		SERT	1/1	0.3	Aristes Hot Shot
Gillroy-Roxette v. Hogenbirk	TC				SERT	1/1	0.3	Jespoetnik-Richel v.d. Vanenblikhoeve
Sarol Gillette	C	0/0	OK	144 p.	SERT	1/1	0.3	Mörrimöykyn Gaabriel

Narttu	HD	ED	Silmät	PK-tulos/ LTE	Näyttely- tulos	Jälk. lkm/pentueita vuosina 00-04	% rekister. pennuista vuosina 00-04	Nartun isän nimi
Cita Dana v. Nunc Aut Nunquam	C	0/0	OK	IPO3	AVO T	19/2	6.2	Boris Blitz v.d. Viana Hoeve
Mörrimöykyn Yanette	C				SERT	19/3	6.2	Mörrimöykyn Valtsu
Ewex Droit Drole	A	0/0			AVO ERI	17/2	5.6	Patrik
Mörrimöykyn Dirlandaa	A	0/0			SERT	17/2	5.6	Victor-Shermaine v. Rovika
Bovenop Ocarina	A	0/0	OK	165 p., BH	SERT	14/2	4.6	Stimulus Dominigue
Mörrimöykyn Zanya	B	0/0			SERT	13/4	4.2	Bovenop Dutchman
Sarol Gloria	B	0/0	OK		SERT	12/3	3.9	Mörrimöykyn Gaabriel
Zalmiacs Alexis	D					10/1	3.3	Zalmiacs Xioux
Agni	B	0/0	OK		SERT	9/1	2.9	Zalmiacs Arthur The King
Bovenop Primavera	C	0/0	OK	125 p., BH	SERT	9/1	2.9	Mörrimöykyn X- treme
Mörrimöykyn Filia	C	0/0	OK		SERT	9/1	2.9	Victor-Shermaine v. Rovika
Snadi Kinky	C	0/0	OK	BH	AVO1	9/1	2.9	Franz-Pachja v.d. Statorhof
Bovenop Kcynia	A	0/0	OK		SERT	8/1	2.6	Bovenop Dutchman
Camilla	A	0/0	OK		SERT	8/1	2.6	Greenfinger's Axel
Snadi Jena	A	0/0	OK			8/1	2.6	Tomba v. Assenrade
Black-Flash's Moonshine	C	0/0	OK	172 p., JK1	SERT	7/1	2.3	Mörrimöykyn Valtsu
Comanhero's Duchessa	B	0/0	OK		SERT	7/1	2.3	Brutus-Fahra v.h. Eendrachtspark
Ewex Dancing Dahlia	B	0/0	OK*		NUO1	7/1	2.3	Patrik
Ichelle Yascha v.d. Ouwelandt	A	0/0	OK	172 p.	SERT	7/1	2.3	Onyx Yascha v.d. Ouwelandt
Ninamanina Duchess	B	0/0	OK			7/1	2.3	Mike-Donja v.d. Overweg
Praxtar's Irmen	A	0/0	OK		JUN2	7/1	2.3	Solar-Obelisque v. Rovika
Eloise-Xaroch v.d. Lage Banken	B	0/1	OK	142 p.	SERT	6/1	2.0	Xaroch-Malou v.d. Lage Banken
Ennis-Roxette v. Hogenbirk	TC	0/0	OK	172 p.	SERT	6/2	2.0	Jespoetnik-Richel v.d. Vanenblikhoeve
Snadi Drakma	B	0/0	OK			6/1	2.0	Vzorro Peggy v. Caya's Home
Bovenop Nera	C	0/0	OK	70 p., BH	SERT	5/1	1.6	Mörrimöykyn

Nefertiti								Valtsu
Comanchero`s Emanuela	C	0/0	OK	140 p.	SERT	5/2	1.6	Mörrimöykyn Valtsu
Estuary`s Jessica	B	1/0	OK	8 p.	SERT	5/1	1.6	Sarol Pinocchio
Mörrimöykyn Ähäkutti	C				SERT	5/1	1.6	Omer-Khayenne v. Rovika
Quark Cally v.d. Bielshoeve	A	0/0	OK	169 p.	AVO2	5/1	1.6	Hercule Costo Casa De Mandingo`s
Sarol Cheyenne	C	0/0	OK	142 p.	SERT	5/1	1.6	Mörrimöykyn Gaabriel
Sarol Nougat	B	0/0	OK	187 p.	SERT	5/2	1.6	Solo-Obelisque v. Rovika
Mörrimöykyn Valma	B	0/0	OK	233 p.	SERT	4/1	1.3	Mörrimöykyn Nalle
Mörrimöykyn Veera	C				SERT	3/1	1.0	Mörrimöykyn Nalle
Bovenop Kalahari	A	0/1	OK	173 p.	SERT	2/1	0.7	Bovenop Dutchman
Stimulus Cicciolina	B	0/0	PPM	BH	SERT	2/1	0.7	Leevy Astra Le Petite Colline
Bovenop Mustang Sally	B	0/0	OK	143 p., BH	SERT	1/1	0.3	Xebec-Xavjenna v.d. Lage Banken

*= PHTVL/PHPV rajatapaus, PPM= persistens pupillaris mambrana

Liikakäytöksi lasketaan, jos yksittäisellä koiralla on yli 5 %:n osuus syntyneistä pennuista sukupolvea kohden laskettuna eli noin neljänä peräkkäisenä vuotena. Vuosien 2000-2004 aikana on jalostukseen käytetty 30 eri urosta ja näistä kuuden uroksen jälkeläismäärä ylittää annetun raja-arvon. Jalostukseen käytettyjä narttuja on ollut yhteensä 36 ja niistä neljällä on ollut pentuja yli 5 %:a kyseisenä aikana rekisteröidyistä pennuista.

4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet

Rotumääritelmä kuvaa bouvieria näin:

"Bouvier on luonteeltaan rauhallinen ja harkitseva, maltillinen ja peloton. Ilme kuvastaa älykkyyttä, tarmoa ja rohkeutta. Bouvierin tulee ehdottomasti aina soveltua työkoiraksi. Kaikki soveltuvuutta heikentävät ominaisuudet katsotaan virheiksi". Lisäksi rotumääritelmä listaa vakavaksi virheeksi arkuuden, ja hylkääviksi virheiksi vihaisuuden ja sairaalloiset piirteet; pelokkuuden ja vaarallisen aggressiivisuuden.

Bouvier oli korkeassa arvossa työkoirana kotimaissaan aina 1960- luvulle asti, se oli mm. Hollannin yleisin virkakoira-rotu. Rodun runsastuessa huomasti Hollannissa 1970- ja varsinkin 1980-luvulla näyttelyharrastus kasvoi ja käyttöpuolen koirat vähenivät. Nyt 2000-luvun alussa on Hollannissa alettu uudestaan tehokkaammin vaalia KNPV-työlinjoja. Belgiassa ja Ranskassa bouvier on Hollantia paremmin koko ajan pysynyt yleiskoiraana, jolla on hyvät käyttöominaisuudet.

Suomessa ei kovin moni bouvierin omistaja harrasta palveluskoiralajeja tai edes kouluta koiraansa perustotelevaisuutta tavoitteellisemmin. Bouvier on vartioivana koirana kuitenkin pystyttävä pitämään kaikissa tilanteissa hallinnassa, siksi bouvierin omistajien tietoa rodun ominaisuuksista ja koirankäsittelytaitoa tulee kohottaa.

Taukukko 4. Jalostuskoirien luonnenäyttö. Muutamilla koirilla on sekä PK-tulos että luonnetestitulot.

vuodet	luonnetesti	Pk-tulos	Pk-tulos+ luonnetesti	Jalostusyksiiötä yht.	Luonnenäyttöä omaavien osuus
1996-1999	14	9	8	73	42,50%
2000-2003	19	7	7	66	50,00%

Bouvier on saavuttanut paikkansa kaikkialla juuri erinomaisen, varman ja käyttökelpoisen luonteensa ansiosta, tämän luonteen vaaliminen on bouvierkasvatuksen tärkein osa-alue. Koekäynnit ja luonnetestaus kulkevat käsikädessä rodun rekisteröintien kanssa, molemmat ovat viime vuosina laskeneet. Jalostuskoirien luonteen ja käyttökelpoisuuden arvioinnin tulee perustua käyttökokeiden tai ainakin luonnetestien tuloksiin.

4.2.1 Alkuperämaiden luonne- ja käyttökokeet

Bouvierin käyttö karjakoirana oli loppumassa yhteiskunnassa tapahtuvien muutosten myötä jo rotumääritelmän kirjoittamisvaiheessa, 1900 luvun ensimmäisinä vuosikymmeninä. Samoihin aikoihin oli alkanut koirien käyttö poliisitehtävissä. Usein nämä koirat olivat karja- tai paimenkoiria. Tehtäviin sopivien koirien valitsemiseksi syntyi erilaisia poliisikoiravalmiuksia mittaavia koemuotoja kuten Ring-kokeet.

Bouvierin kannalta tärkeä KNPV- koe. (Koninklijke Nederlandse Politiehond Vereniging). Eri KNPV kokeita ovat PH1 ja PH2, Näiden lisäksi on esinevartiointikoe (ObH) jälkikoe (SpH) ja aiemmin myös pelastuskoe (RH). PH1 on peruskoe ja sen suoritettuaan koira on valmis vartiointi ja poliisikäyttöön. PH2 kokeen suorittavat ovat yleensä jalostuskäytössä. Aiemmin Bouvier oli yleisin koirarotu näissä kokeissa. Nykyisin ylivoimainen enemmistö on sekarotuisia malinoiseja. Uusia PH1 kokeen suorittaneita Bouviereita on nykyisin n. 3 vuodessa

Ranskalaisten ja belgialaisten koirien sukutauluista löytyy ring-tuloksia . Ring-kokeissa painotetaan koiran hallittavuutta purutilanteissa. Eri Ring-lajeja ovat **Mondio ring (MR1-MR3)**, Belgialainen ring (**BR3-BR1**) ja Ranskalainen ring (**FR1-FR3**). Brevet on tasokoe ennen varsinaisiin Ring-kokeisiin pääsyä.

Myös FCI:n alaiset koemuodot **IPO** ja **VPG** (aikaisemmin Schh) ovat suosittuja ympäri maailman. Nämä lajit ovat ainoat suojelutyypiset koemuodot joita suomessa järjestetään kaikille avoimina.

Palveluskoiralajeihin luetaan myös kansainvälinen, jo suomeenkin rantautunut erikoisjälkikoe FH (pelkkä peltojälki ilman tottelevaisuusosuutta) jossa on kaksi tasoluokkaa, **FH1** ja **FH2**.

Myös pelastuskoirien **IPOR** kokeet ovat kansainvälisiä. IPOR kokeessa on kolme osiota; tottelevaisuus, ketteryys ja maasto (jälki, haku tai raunio)

Esikokeena kaikissa FCIn alaisissa maissa, kuten Suomi, on käyttäytymiskoe BH (tai vastaava). Se on suoritettava hyväksytysti ennen kuin voi osallistua varsinaisiin kokeisiin.

Ranskalaisia luonne- ja käyttöominaisuustestejä

CSAU - Certificat de Sociabilité et d'Aptitude à l'Utilisation - Sertifikaatti sosiaalisuudesta ja käyttökoiraksi soveltuvuudesta. Suoritetaan ennen ensimmäistä käyttökoetta. Koirille, jotka treenaavat tottelevaisuus- tai käyttökokeita silmälläpitäen.

TAN - Test d'Aptitude Naturelle – Palveluskoirien soveltuvuustesti.. Osioina sosiaalisuus, puolustustaipumus ja laukaukseen suhtautumiunen. Ei vaadi kouluttamista.

TATD- Test d'aptitude au Travail de Défence – Työkoiratesti, tarkoitettu suojelulajeissa kilpaileville koirille

TC - Test de Caractère – Luonnetesti. Sisältää TAN-testin osiot sekä rohkeuskokeen. Ranskassa saavat näyttelyissä kilpailla sertfikaatista vain TC-testin läpäisseet koirat. TC-testiin osallistuvalla koiralla tulee olla suoritettuna CSAU-testi.

CANT-Test d'aptitude sur troupeau – paimennustaipumustesti

CQN-Certificat de Qualité Naturelle- Käyttöominaisuus testi (suojaus, jälki)

SELECTION- jalostustarkastus – Sisältää luonteen ja ulkomuodon arvioinnin. Samanlainen sekä Ranskassa että Belgiassa

4.2.2. Alkuperämaiden valionarvovaatimukset

Ranska; 3x cacib kolmelta eri tuomarilta, joista vähintään 2 ranskalaista. 1 cac. pitää olla rodun erikoisnäyttelystä. Hyväksytty CT-luonnetesti, sekä ranskalainen lonkkakuvauslausunto.

Belgia; 2 x cacib, CQN tai IPO1 belgiassa suoritettuna

4.2.3. Palveluskoirakokeet Suomessa

Bouvier sai Suomessa oikeuden osallistua palveluskoirakokeisiin v. 1987. Valtaosa koekäynneistä suuntautuu ns. kansallisiin lajeihin; jälki-, haku-, viesti- ja etsintäkoee, jäljen ja haun ollessa niistä suosituimmat. Kukin koemuoto koostuu tottelevaisuudesta, esine-etsinnästä ja lajikohtaisesta maasto-osuudesta. Poikkeuksena suojelukokeet IPO ja VPG, joissa on A-, B-, ja C-osat (peltojälki, tottelevaisuus ja suojelelu)

Koulutustunnuksen saadakseen on saavutettava tottelevaisuudesta vähintään 70p ja maasto-osuudesta vähintään 150p (IPOssa 70/70/70, VPGssä lisäksi luokanvaihtoon tarvitaan C-osuudesta 80p). Jos ei saa koulutustunnusta, ei tule tulostakaan. Alin hyväksytty tulos on kolmostulos, kakkostuloksen alaraja on 240p ja ykköstuloksen alaraja on 270p. Käyttövalion arvoon oikeuttavat kolme ykköstulosta ylimmästä luokasta kahden eri kalenterivuoden aikana. Lisäksi valionarvoon tarvitaan näyttelytulos, vähintään H yli kaksivuotiaiden luokasta. Suomen muotovalion arvoon bouvier tarvitsee koulutustunnuksen palveluskoirakokeiden 2. luokasta sekä kolme näyttelysertifikaattia kolmelta eri tuomarilta.

Vuosina 1984-2004 (ennen vuotta -87 muutama PATO-koesuoritus) bouviereille on kertynyt palvelus- ja pelastuskoirakokeikäyntejä 1144 kpl. Suomalaisista bouviereista on vuoden 2005 alkuun mennessä valmistunut neljä käyttövaliota, 14 muotovaliota, joista kaksi tottelevaisuuskokeiden tuloksilla ennen vuotta 1986, sekä kolme tottelevaisuusvaliota.

Taulukko 5. Bouvierien palveluskoirakokeikäynnit 1996-2004

Vuosi	Yhteensä	Jälki	Haku	Viesti	Yleiskoe	IPO /Schh	BH	PEKO	Tulos%
1996	83	33	28	7	-	1	-	14	53,00%
1997	40	19	16	-	-	2	-	3	55,00%
1998	80	50	24	-	-	1	-	5	36,00%
1999	92	57	22	3	1	4	5	-	43,00%
2000	55	23	21	2	-	4	3	2	26,00%
2001	44	15	17	2	-	6	4	-	40,00%
2002	40	15	11	3	-	3	8	-	35,00%
2003	40	12	10	1	-	5	10	2	47,00%
2004	37	18	5	3	-	6	5	-	51,00%

Taulukko 6. Palveluskoirakokeisiin osallistuneiden koirien määrä vuosittain

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
33	21	24	27	23	25	18	20	17

Taulukko 7. Palveluskoirakokeisiin osallistuneiden koirien prosentuaalinen osuus syntymävuoden rekisteröinneistä vuoden 2004 marraskuun tilanteen mukaan.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Rekisteröity / kilpaillut	82/11	113/15	58/7	63/7	41/5	74/3	74/6	48/0	70/0
% osuus	13,4	13,2	12	11,1	12,2	4	8,1	0	0

4.2.3 Luonnetesti

Bouviereja on vuosina 1996-2004 käynyt luonnetestissä yhteensä 131 kappaletta. Paukkuaraksi on osoittautunut yksi rodun edustaja. Allaolevasta taulukosta päätellen nykybouvier on tasapainoinen ja yhteiskuntakelpoinen koira. Normaalilla jokapäiväistä elämää hankaloittavia puutteita ei testattujen koirien luonteessa ole havaittavissa, sensijaan puutteita on palveluskoiralle tärkeissä työkykyä kuvaavissa osioissa. Luonnetestin loppupistemäärä ei ole ratkaiseva, vaan huomio tulee kiinnittää erityisesti työkykyä kuvaaviin osioihin: "toimintakyky", "puolustushalu" ja "taistelutahto"

, näissä osioissa keskimääräinen avosana saisi olla parempi. Vain 20% testatuista koirista ylittää suositukseen ”toimintakyky” osiossa, 52% ”puolustushalu” osiossa ja 46% ”taistelutahto” osiossa.

Taulukko 8. Bouvierin luonnetestitulokset 1996-2004

I Toimintakyky		
Toimintakyvytön	-3 = 0 kpl	
riittämätön	-2 = 2 kpl,	1,5 %
pieni	-1 = 10 kpl,	7,6 %
kohtuullinen	+1 = 93 kpl,	71 %
suuri	+2 = 25 kpl,	19,1 %
erittäin suuri	+3 = 1 kpl,	0,8 %
II Terävyys		
suuri jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	-3 = 0 kpl	
kohtuullinen jäljelle jäävin hyök.haluin	-2 = 0 kpl	
pieni jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	-1 = 0 kpl	
pieni ilman jäljelle jäävää hyökk.halua	+1 = 82 kpl,	62,6 %
suuri ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	+2 = 9 kpl,	6,9 %
kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyök.halua	+3 = 40 kpl,	30,5 %
III Puolustushalu		
hillitsemätön	-3 = 0 kpl	
erittäin suuri	-2 = 1 kpl,	0,8 %
haluton	-1 = 15 kpl,	11,4 %
pieni	+1 = 46 kpl,	35,1 %
suuri hillitty	+2 = 9 kpl,	6,9 %
kohtuullinen hillitty	+3 = 60 kpl,	45,8 %
IV Taistelutahto		
haluton	-3 = 0 kpl	
riittämätön	-2 = 6 kpl,	4,6 %
pieni	-1 = 34 kpl,	26 %
erittäin suuri	+ 1 = 4 kpl,	3 %
kohtuullinen	+2 = 58 kpl,	44,3 %
suuri	+3 = 29 kpl,	2,10 %
V Hermorakenne		
erittäin hermostunut	-3 = 0 kpl	
hermostunut	-2 = 0 kpl	
vähän hermostunut	-1 = 5 kpl,	3,8 %
hieman rauhaton	+1 = 104 kpl,	79,4 %
suhteellisen rauhallinen	+2 = 22 kpl	16,8 %
rauhallinen ja varma	+3 = 0 kpl	
VI Temperamentti		
apaattinen	-3 = 0 kpl	
välinpitämätön	-2 = 4 kpl,	3 %
häiritsevän vilkas	-1 = 1 kpl	0,8 %
erittäin vilkas	+1 = 17 kpl,	13 %
kohtuullisen vilkas	+2 = 58 kpl,	44,3 %
vilkas	+3 = 51 kpl,	38,9 %
VII Kovuus		
erittäin pehmeä	-3 = 0 kpl	
pehmeä	-2 = 13 kpl,	9,9 %
erittäin kova	-1 = 0 kpl	
hieman pehmeä	+1 = 74 kpl,	56,5 %
kova	+2 = 1 kpl,	0,8 %
kohtuullisen kova	+3 = 43 kpl,	32,8 %
VIII Luoksepäästävyys		
salakavala	-3 = 1 kpl,	0,8 %
hyökkäävä	-2 = 0 kpl	
selvästi pidättyväinen	-1 = 0 kpl	
mielistelevä	+1 = 1 kpl,	0,8 %

luoksepäästävä, hieman pidättyväinen +2 = 27 kpl, 20,6 %
hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin +3 = 102 kpl, 77,8 %

Loppupisteet 200 pistettä tai yli = 15 kpl, 11,5 %

Bouvierin luonnetestiprofiili

Suositus:

Toimintakyky: suuri (+2) tai erittäin suuri (+3)

Terävyys: pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua (+1) tai kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua (+3)

Puolustushalu: suuri hillitty (+2) tai kohtuullinen hillitty (+3)

Taisteluhalu: suuri (+3) tai kohtuullinen (+2)

Hermorakenne: rauhallinen ja varma (+3) tai suhteellisen rauhallinen (+2)

Temperamentti: kohtuullisen vilkas (+2) tai vilkas (+3)

Kovuus: kohtuullisen kova (+3) tai hieman pehmeä (+1)

Luoksepäästävä: luoksepäästävä hieman pidättyväinen (+2) tai hyväntahtoinen, luoksepäästävä ja avoin (+3)

Laukauspelottomuus: laukausvarma

4.3. TERVEYS

4.3.1. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Lonkkaniveldysplasia (hip dysplasia HD)

Lonkkaniveldysplasia eli HD on etenkin suurikokoisilla koirilla esiintyvä lonkkanivelen kehityshäiriö, joka korkeasteisena saattaa invalidisoida koiran ja aiheuttaa koiralle kipua. Se on polygeneettisesti periytyvä eli useat geeniparit vaikuttavat sen ilmenemiseen.

Lonkkaniveldysplasia on lonkkanivelen kehityshäiriö, joka johtaa lonkkamaljakon ja reisiluun pään nastan väliseen löysyyteen ja instabiliteettiin. Alttius sairastua lonkkanivelen dysplasiaan on perinnöllistä mutta dysplasiamuutosten ”puhkeamiseen” ja kehittymiseen vaikuttavat voimakkaasti ympäristötekijät, ennen kaikkea emän ja pikkupentujen ruokinta sekä liikunta, ja näiden vaikutuksesta luutumisen oikea-aikaisuus.

Taulukko 9. Lonkkakuvaustulokset vuosina 2000-2004.

tuok. tulos	2000		2001		2002		2003		2004	
	lkm	% kuvatuista	lkm	% kuvatuista	lkm	% kuvatuista	lkm	% kuvatuista	lkm	% kuvatuista
A	6	27.3	8	28.6	16	51.6	10	41.7	1	7.1
B	6	27.3	5	17.9	10	32.3	9	37.5	9	64.3
C	7	31.8	11	39.3	3	9.7	3	12.5	2	14.3
D	3	13.6	4	14.3	2	6.5	1	4.2	2	14.3
E	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	4.2	0	0.00
yht.	22	100	28	100	31	100	24	100	14	100

Bouviereilla lonkkaniveldysplasian (asteet C, D ja E) esiintymistiheys on kyseisellä aikavälillä ollut keskimäärin 33 %. Voidaan valitettavasti todeta, että lonkkanivelten kuvausaktiivisuus on viime vuosina laskenut huomattavasti. Kuvausaktiivisuutta pitäisi nostaa, koska ei riitä, että kuvataan vain jalostukseen käytettävät yksilöt. Jalostuksellisesti jalostusyksilöiden lähisukulaisten lonkkakuvat ovat jokseenkin yhtä arvokasta tietoa kuin jalostusyksilöiden omat kuvat. Kun näiden lähisukulaisten, ns. tavallisten kotikoirien lonkkakuvaaminen on nyt jyrkästi vähenemässä, jäävät jalostusvalinnat lonkkavian osalta yhä useammin vähäisen tiedon varaan.

Suomen Kennelliiton hallituksen kokouksen 5/2000 päätöksen mukaisesti jalostukseen käytettävistä bouviereista tulee olla lonkkakuvauslausunto. PEVISA-ohjelma on vahvistettu ajalle 01.01.2001-31.12.2005. **PEVISAAN bouvierille anotaan jatkoa pakollisen lonkkakuvauslausunnon suhteen vuosille 2006-2010.**

4.3.2. Muut bouviereilla Suomessa todetut sairaudet

Kyynärniveldysplasia (elbow dysplasia ED)

Kyynärnivelen kasvuhäiriö on polygeenisesti periytyvä, voimakkaasti invalidisoiva ja kivulias sairaus koiralle. Useimmiten se estää koiran kanssa harrastamisen ja lyhentää koiran ikää.

Kyynärnivelen kasvuhäiriössä kyynärluun ulokkeessa (processus anconaeus) tai varisulokkeessa (proc. coronoideus) voi olla luutumishäiriö ja nivelen eri osat voivat olla yhteensopimattomat. Edellämainitut seikat aiheuttavat nivelen ärsytystä, joka johtaa luupiikkien muodostumiseen. Nämä luupiikit ovat havaittavissa röntgenologisesti. Muutosta kutsutaan artroosiksi ja artroosimuutosten voimakkuus on perustana kyynärnivelen luokitukseen yhdessä nivelen epämuodostumisen kanssa, jota voidaan nähdä vakavammissa tapauksissa. Suurikokoisilla, nopeakasvuilla koiraroduilla esiintyy luutumishäiriötä eli osteokondroosia kyynärnivelen lisäksi tavallisimmin myös olka-, polvi- ja kinnarnivelissä. Jos luutumishäiriöön liittyy irtapalojen muodostumista, puhutaan osteochondritis dissecansista. Kyynärnivelistä otetut röntgenkuvat arvostellaan asteikolla 0-3, 0 on terve ja 1-3 kuvaa nivelessä olevan muutoksen suuruutta; mitä suurempi numero sitä suurempi muutos.

Tutkimuksissa on todettu, että kyynärnivelen kasvuhäiriön esiintymiseen voidaan vaikuttaa melko hyvin jalostuksella. Yhdistyksen suosituksena on, että koirat olisi tutkittava ennen jalostuskäyttöä ja sairaat yksilöt karsittava pois jalostuksesta. Jalostukseen käytettävällä koiralla ei saisi olla huonommat kuin 1/1-kyynärnivelet ja tällöin tulisi toisen osapuolen olla kyynärnivelistään täysin terve.

Kyynärnivelukuvausten jakauma on esitetty taulukossa 4.

Taulukko 10. Kyynärnivelukuvaukset vuosina 2000-2004.

tutk. tulos	2000		2001		2002		2003		2004	
	lkm	% kuvatuista	lkm	% kuvatuista	lkm	% kuvatuista	lkm	% kuvatuista	lkm	% kuvatuista
0,0	16	84.2	19	90.48	26	89.65	18	85.71	13	92.9
0,1	1	5.3	1	4.76			1	4.76	1	7.1
1,1	1	5.3	1	4.76	1	3.45				
1,2					1	3.45	2	9.52		
2,2	1	5.3								
3,3					1	3.45				
yht.	19	100	21	100	29	100	21	100	14	100

Suurin osa kuvatuista ja jalostukseen käytetyistä bouviereista on kyynärnivelistään terveitä. Mutta koska kaikki kasvattajat eivät kuvauta jalostukseen käyttämiensä koirien kyynärniveliä ja koska kannassamme esiintyy myös kyynärnivelistään huonoja koiria, tulee **Suomen Bouvier r.y. esittämään Kennelliitolle, että seuraavassa PEVISA-ohjelmassa vuosille 2006-2010 pentujen rekisteröinnin ehtona tulisi olemaan virallinen kyynärnivellausunto molemmista vanhemmista.**

SILMÄSAIRAUDET

Taulukko 11. Virallisten silmätarkastuslausuntojen määrät ja löydökset vuosilta 1995-2004.

Vuosi	Tutkittujen lkm	Löydöksiä
1995	57 kpl	1x cataracta, 1x entropium, 1x PHTVL/PHPV oik. 1.aste ja vasen 2. aste
1996	58 kpl	
1997	32 kpl	-
1998	32 kpl	-
1999	32 kpl	-
2000	30 kpl	2x PHTVL/PHPV 1.aste, 1x PPM, 1x PHTVL/PHPV tulk.var.
2001	25 kpl	-
2002	33 kpl	1x PHTVL/PHPV 1. aste, 2x HC
2003	29 kpl	1x PHTVL/PHPV 1.aste, 1x PHTVL/PHPV tulk.var., 1x HC, 1x PPM
2004	21 kpl	1x PHTVL/PHPV 1. aste, 1x PPM tulk.var.

Entropium

Entropium tarkoittaa luomen sisäänpäin kiertymää. Luomen reuna karvoineen aiheuttaa ärsytystä silmässä ja usein myös kroonisen sarveiskalvontulehduksen. Leikkaus on mahdollinen hoitokeino koiran ja silmän kasvettua aikuiskokoonsa.

Bouviereiden virallisissa silmätarkastuslausunnoissa on ollut 2 entropiumtapausta. Näiden virallisten tutkimusten lisäksi on tiedossa noin 20 entropiumtapausta, jotka ovat joko sairastuneiden koirien kasvattajien tai omistajien tai jalostusuroksen omistajan ilmoittamia. Koiraa, jolla on entropium, ei tule käyttää jalostukseen.

HC= Katarakta = Perinnöllinen kaihi

Katarakta on mykiön samentuma. Mykiön optiset ominaisuudet muuttuvat, jolloin valo ei esteettä pääse verkkokalvolle. Samentuman asteesta riippuu, kuinka paljon tila vaikuttaa koiran näkökykyyn. Perinnöllinen kaihi voi olla synnynnäinen, varhaisnuoruudessa syntyvä tai myöhemmällä iällä syntyvä.

Vuosina 1995-2004 on virallisissa silmätarkastuksissa havaittu neljällä bouvierilla HC. Näistä tapauksista kahden perinnöllisyys oli kuitenkin epävarma. Suosituksena on ettei HC:tä sairastavaa yksilöä käytetä jalostukseen.

Glaukooma = silmänpainetauti

Silmänpaineen nousu on usein yhteydessä silmän nesteentoistojärjestelmän synnynnäiseen epämuodostumaan. Tällöin lieväkin tulehdus voi aikaansaada silmän paineen nousun. Silmänpaineen lisääntymisen huomaa silmän suurenemisesta, ärsytyksestä, punoituksesta ja sarveiskalvon samentumisesta. Mikäli silmänpaine nousee äkillisesti, verkkokalvo voi tuhoutua muutamassa tunnissa. Koira on saatava pikaisesti hoitoon, jotta näkökyky saataisiin pelastettua.

Glaukooman on todettu periytyvän polygeenisesti.. Jalostukseen ei suositella käytettäväksi koiria, joilla ilmenee glaukoomaa.

Kannassamme on havaittu satunnaisesti glaukoomaa. Vuonna 1985 syntyi seitsemän pennun bouvierpentue, joista viisi sairastui glaukoomaan. Pentueen emällä todettiin glaukooma pentujen syntymän jälkeen. Tämän jälkeen jalostustoimikunnan tietoon on tullut vain muutama glaukoomatapaus virallisten silmätarkastusten ulkopuolelta

PHTVL/PHPV

PHTVL/PHPV on sikiöaikaisen verisuonijänteen aiheuttama silmän kehityshäiriö. Lievässä muodossa se ei vaikuta koiran näkökykyyn mutta vakavimmat muodot aiheuttavat kataraktan kehittymisen riskin. Sen tarkkaa periytymistapaa ei tunneta, mutta luultavasti siihen vaikuttaa autosominen päägeeni, johon modifioivat geenit vaikuttavat. Sairaus jaotellaan kuuteen eri vaikeusasteeseen, jossa 6 aste ilmaisee koiran olevan kokonaan sokean. Esiintymistiheys ja sairauden vakavuus on eriroduilla erilainen

Vuosina 1995-2004 on virallisissa silmätarkastuksissa havaittu viidellä bouvierilla ensimmäisen asteen PHTVL/PHPV ja kahdella tulkinnanvarainen PHTVL/PHPV. Lisäksi yhdellä koiralla havaittiin sairauden olevan ensimmäistä astetta oikeassa silmässä ja toista astetta vasemmassa silmässä.

Ensimmäisen asteen PHTVL/PHPV ei ole este koiran jalostuskäytölle, tällaisessa tapauksessa yhdistelmän toisella osapuolella ei saisi olla PHTVL/PHPV:tä eikä myöskään mainintaa sikiöaikaisista verisuonijänteistä silmissä vaikei kyseistä sairautta olisikaan diagnosoitu.

Koska kaikki kasvattajat eivät tutkituta jalostukseen käyttämiensä koirien silmiä ja koska rodussamme esiintyvät silmänsairaudet ovat pääsääntöisesti perinnöllisiä, **Suomen Bouvier r.y. esittää Kennelliitolle, että seuraavassa PEVISA-ohjelmassa vuosille 2006-2010 pentujen rekisteröinnin ehtona tulisi olemaan virallinen silmätarkastuslausunto molemmista vanhemmista ja lausunto saisi astutushetkellä olla korkeintaan 24 kk vanha.**

Kivesvika

Piilokiveksisyys eli kryptorkismi tarkoittaa, että täysikasvuisen uroksen toinen tai molemmat kivekset eivät ole normaalilla paikallaan kivespussissa, vaan joko vatsaontelossa tai nivuksessa. Piilokiveksisyystaipumusta säätelevät paritötekijät, joita tulee kivesvikaiselle urokselle molemmilta vanhemmilta, mutta joka näkyy vain urospennuissa. Todennäköisesti mukana on useita geenejä. Luultavasti on myös aste-eroja, niin että tietty vika-aste voi ilmetä toisen tai molempien kivesten myöhäisenä laskeutumisena. Kivesten laskeutuminen tapahtuu koiralla yleensä 1-3 viikon sisällä syntymästä, mutta spontaani laskeutuminen on mahdollista aina 6-8 kk:n ikään saakka.

Bouvierkannassamme esiintyy kivesvikaisuutta. Suosituksena on, että mikäli yksilön jälkeläisissä esiintyy keskimääräistä enemmän kivesvikaisuutta, ei sitä tule enää käyttää jalostukseen. Suomen Kennelliitto ei rekisteröi kivesvikaisen uroksen jälkeläisiä FIN-/ER-rekisteriin vaan ainoastaan EJ-rekisteriin.

Purentaviat

Bouvierin purennan tulee olla rotumääritelmän mukaisesti joko leikkaava tai tasapurenta. Kannassamme esiintyy sekä ylä- että alapurentoja. Yläpurennan periytyvyydestä ei ole tarkkaa tietoa mutta alapurennan on todettu periytyvän polygeenisesti.

Purentavikaista koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

Hammaspuutokset

Koirilla esiintyvät hammaspuutokset ovat perinnöllisiä tai ympäristön aiheuttamia. Bouvierin rotumääritelmässä sanotaan, että koiran hampaiston tulee olla täydellinen. Muun hampaan kuin yhden P1:n puuttuminen on rotumääritelmän mukaisesti hylkäävä virhe.

Rodussamme esiintyy sekä hammaspuutoksia että ylimääräisiä hampaita. Yleisin puuttuva hammas näyttelyarvostelujen perusteella arvioituna on P3. Jalostukseen käytettävältä koiralta sallitaan yhden välihampaan tai välihammasparin puutos sillä edellytyksellä, että yhdistelmän toisella osapuolella on täydellinen hampaisto ja tällöin tulee kiinnittää erityistä huomiota myös kyseisten koirien lähisukulaisten hampaistoihin.

Erilaiset syöpäsairaudet

Syöpä on pahanlaatuisten kasvainten yleisnimitys. Syövälle on tunnusomaista, että se tunkeutuu kasvaessaan ympäröivään kudokseen, jolloin terve kudos tuhoutuu ja korvautuu kasvainkudoksella. Syöpä voi esiintyä kyhmymäisenä kasvaimena, vereshaavana tai solumuutoksena. Syövän etäpesäkkeitä kutsutaan metastaseiksi ja niitä syntyy varsinkin imusolmukkeisiin, keuhkoihin, maksaan, luihin ja aivoihin.

Suomessa bouviereilla on havaittu ainakin haima-, maksa- ja imusolmukesyöpää, leukemiaa, osteosarkoomaa sekä pahanlaatuisia nisäkasvaimia. Näyttää siltä, että joissakin linjoissa syöpää esiintyy tavallista runsaammin.

Autoimmuunisairaudet

Autoimmunitaatti syntyy, jos elimistöön muodostuu vasta-aineita, jotka kohdistuvat sen omiin soluihin, tiettyihin kudosten valkuaisaineisiin tai spesifisemmin solutumisissa oleviin valkuaisainemolekyyleihin. Seurauksena on erilaisia sairauksia, joista joihinkin liittyy iho-oireita. AIHAssa ruumis on muodostanut vasta-aineita omille punasoluilleen. Suomessa on kuollut AIHAan eli autoimmuunihemolyyttiseen anemiaan noin kymmenen bouvieria, useimmat viime vuosina ja joukossa on lähisukulaisia. Tämän sairauden suhteen rodun tilannetta muissa maissa pyritään kartoittamaan.

Epilepsia

Epilepsialla tarkoitetaan aivojen toiminnan häiriötä, joka ilmenee säännöllisesti toistuvina kouristuskohtauksina. Kohtausten välillä koira on täysin terve. Sairaus ilmenee ensimmäisen kerran yleensä suunnilleen yhden ja kolmen ikävuoden välillä. Epilepsiaa on todettu monilla koiraroduilla, ja joillakin se on osoittautunut autosomisesti, resessiivisesti periytyväksi. Sitä on pidettävä perinnöllisenä myös muilla roduilla, joissa sairautta esiintyy tietyissä ”linjoissa”. Tämän vuoksi ei epilepsiaa sairastavia koiria, eikä koiria, joilla on epilepsiaa sairastavia jälkeläisiä, saa käyttää siitokseen.

Suomen bouvierkannassa on diagnosoitu jonkin verran epilepsiatapauksia ja ainakin osa niistä näyttäisi esiintyvän tietyissä linjoissa.

Erilaiset selkäsairaudet

Vuonna 1998 Suomen Bouvier r.y.:n jalostustoimikunta julkaisi Bouvier-lehdessä (2/98) lomakkeen, jonka avulla oli tarkoitus kartoittaa rodun terveystilannetta. Vastausaktiivisuus tähän kyselyyn oli jäsenistön keskuudessa todella pieni: vain 36:sta koirasta saatiin tiedot tämän kyselyn tuloksena. Useimmissa tapauksissa viat/sairaudet todettiin koiran ollessa yli 7 vuoden ikäinen. Tämän terveystarkastuksen perusteella suurimmat bouvieria vaivaavat sairaudet olivat erilaiset kasvaimet sekä nivel-, selkä- ja luusto-ongelmat. Selkävioista bouviereilla on havaittu mm. sakralisaatiota, luupiikkejä, nikamavälien ahtaumia, välilevypullistumia ja skolioosia.

Sydänsairaudet

Sydänsairaudet eivät ole kovin yleisiä bouviereilla. Jalostustoimikunnan tietoon on kuitenkin tullut ainakin kolme tapausta, joissa nuori koira on sairastunut vakavasti sydänsairauteen. Yksi näistä kuoli alle 3-vuotiaana aortan ahtaumaan ja yksi alle 5-vuotiaana kardiomyopatiaan.

Muita sairauksia

Bouviereilla esiintyy myös allergioita, vatsalaukun kiertymää (tiedossa 3 kpl), kilpirauhasen vajaatoimintaa, PPM-silmäsairautta (rihmoja silmien värikalvoilla, ei yleensä koirien näkökykyä haittaava löydös, todettu Suomessa 3 bouvierilla), haiman vajaatoimintaa, napatyryä, palleasydänpussityryä sekä nieluhalvausta.

4.3.3. Muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatut sairaudet bouviereilla

Amerikan Bouvier des Flandres Clubin tekemän tutkimuksen mukaan bouviereilla tavataan edellä mainittujen lisäksi seuraavia sairauksia: kuurous, hermafroditismi, pitkänomainen pehmeä suulaki, huulihalkio, kitalakihalkio, lihasdystrofia, ektooppinen uretreetti, atooppinen dermatiitti, palleatyry, ruokatorven laajentuma, mikroftalmia, portakavaalinen suntti, aorttaläpän kalkkeutumisesta johtuva ahtauma ja ”ärtyneen suolen oireyhtymä”. Näiden sairauksien esiintymisfrekvensseistä ei tutkimuksessa ollut tietoja.

4.4 ULKOMUOTO

Bouvierin ulkonäkö on muuttunut melkoisesti alkuperäisestä rodun suosion kasvaessa maailmanlaajuisesti. Aina 1970-luvun puoliväliin asti koirat olivat huomattavasti nykyistä tyyppiä keveämpirakenteisia ja niillä oli vähemmän karvaa mutta karva oli laadultaan karkeampaa. 70-luvun lopulta varsinkin hollantilainen bouvierkanta on muuttunut massiivisemmaksi ja runsasturkkisemmaksi, mikä aiheuttikin 1990-luvun lopulla belgialais-ranskalaisen rotumääritelmän tarkentamisen.

Bouvierin ulkomuodossa tulee pitäytyä rotumääritelmässä ja välttää kaikkinaista liiallisuutta. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää koirien kokoon ja painoon. Suurien ja raskaiden koirien suosiminen saattaa altistaa rodun terveydellisille ongelmille ja haitata rotumääritelmän mukaista käyttöä.

Bouvierin silmiinpistävin ominaisuus on epäilemättä sen kaksinkertainen karvapeite. Alunperin turkki jakaantui selvästi karkeaan, kiillottomaan ja kuivaan päällyskarvaan sekä tiheään alusvillaan. Voimakas turkin lisääminen on kuitenkin saanut karkean peitinkarvan muuttumaan usein pehmeään, villaiseen suuntaan. Koirien karvapeitteisiin olisi syytä kiinnittää huomiota, koska pehmeät ja liioitellut turkit eivät vastaa rotumääritelmän mukaista linjaa.

Ulkomuototuomarikokelaille tarkoitettussa materiaalissa todetaan seuraavaa:

YLEISVAIKUTELMA: Tiivisrakenteinen, ei liioiteltu. Lyhytrunkoinen ja vahvarakenteinen: raajat ovat voimakkaat ja erittäin lihaksikkaat. Bouvier vaikuttaa voimakkaalta mutta ei kömpelöltä. Bouvier on ryhdikäs koira, jonka ilme kuvastaa älyä, tarmoa ja rohkeutta. Se on avoin ja valpas. Pelokkuutta tai aggressiivisuutta ei tule sallia.

KOKO JA PAINO: Säkäkorkeus on uroksilla 62-68 cm, ihanne 65 cm, ja nartuilla 59-65 cm, ihanne 62 cm. Bouvier uros painaa n. 35-40 kg ja narttu 27-35 kg.

Massiivinen ulkomuoto ja liikapaino samoin kuin liika keveys ovat vakavia virheitä, koiran täytyy olla kykenevä työskentelyyn.

PÄÄ: Pään tulee olla suhteessa kokoon ja rakenteeseen, yleisvaikutelmaltaan voimakas. Kallon ja kuonon pituuden suhde on 3:2. Kallon ja kuononselän ylälinjat ovat yhdensuuntaiset.

Virheellisyyksinä mainittakoon kapeakalloisuus, liian pitkä ja / tai kapea kuono-osa ja heikko alaleuka kuin vastaavasti myös liian massiivinen pää. Silmäluomien ja huulten reunat ovat aina erittäin tummat. Vaaleat silmät ovat vakava virhe.

HAMPAAT JA PURENTA: Hampaat ovat vahvat, terveet, valkoiset ja säännölliset. Leikkaava tai tasapurenta. Hampaiston tulee olla täydellinen.

RAAJAT : Vahvaluustoiset ja lihaksikkaat, suorat ja yhdensuuntaiset sekä edestä että takaa katsoen. Kpäälät lyhyet, pyöreät ja tiiviit. Kinteret ovat melko matalat, leveät ja kiinteät, eivät kulmikkaat.

HÄNTÄ: Suhteellisen ylös kiinnittynyt , suoraan selkälinjan jatkeena.

KARVAPEITE ja VÄRI: Bouvierilla on runsas turkki, joka muodostuu peitinkarvasta ja alusvillasta. Peitinkarvan tulee olla karkeaa, liian pehmeä tai villainen turkin laatu ei ole toivottavaa. Liian viimeistelty karvapeite ei ole toivottavaa. Karvapeite on yleensä harmaa, juovikas (brindle) tai hiilikko (charbonne). Yksivärinen musta on myös sallittu, ei kuitenkaan suositeltava. Vaaleat eli haalistuneet värit ei ole sallittuja. Valkoinen tähti rinnassa hyväksytään.

LIIKKEET: Bouvierin rakenteen tulee olla sopusuhtainen, jotta liikkeet voisivat olla vapaat, keveät ja ylväät. Tavallisimmat liikkumistavat ovat kävely ja ravi, myös tasa-astunta sallitaan. Bouvierin ravin tulee olla maatavoittavaa.

Tarkemmat yksityiskohtaisemmat ohjeet löytyvät rotumääritelmästä, joka on liitteenä.

5. YHTEENVETO AIEMMAN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Edellinen jalostuksen tavoiteohjelma on tehty vuonna 1996. Tällöin jalostuksen painopisteiksi asetettiin niin ulkomuodon, luonteen kuin terveyden vaaliminen. Tavoitteena oli järjestää vuosittain jalostustarkastuksia. Tähän mennessä on järjestetty vain yksi jalostustarkastustilaisuus vuonna 2000. Tilaisuudessa jalostustarkastettiin 12 bouvieria. Näistä 7 koiraa sai ”jalostustarkastettu”-tittelin, koska ne olivat suorittaneet myös luonnetestin hyväksytysti. Yhdistyksen resurssit ovat kuitenkin valitettavasti osoittautuneet liian vähäisiksi jalostustarkastuksien jatkuvaan järjestämiseen.

Vuosina 2000-2004 jalostukseen käytetyistä bouviereista vain puolella on ollut hyväksytty luonnetestitulokset/ tulos palveluskoirakokeista. Jalostus on painottunut ulkomuoto-ominaisuuksiin luonne- ja käyttöominaisuuksien kustannuksella.

Ulkomuodossa on saavutettu jo riittävän hyvä taso: näyttelyissä käyvistä koirista vain muutama on saanut EH:ää heikomman laatuarvosanan.

Valtaosa lonkka- ja kynnärnivelkuvatuista koirista on ollut terveitä. Myöskin suurin osa silmäpeilatuista koirista on ollut terveitä. Silmänsairauksista PHTVL/PHPV:tä on havaittu useampia tapauksia, mutta niissä on ollut kyse sairauden ensimmäisestä asteesta ja nämä löydökset johtuvat enemmänkin silmätarkastuslausuntojen löydökset tarkemmin huomioivasta ja ylös kirjaavasta linjasta.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT

6.1 Rotujärjestön tavoitteet

Rotujärjestön tavoitteena on säilyttää bouvier rotumääritelmän mukaisena rotuna, jonka fyysiset kyvyt ja käyttäytyminen, hyvä hajuaisti, aloitekyky ja älykkyys mahdollistavat sen käytön palvelus- ja työkoirana.

6.2 Rotujärjestön strategiat

- Uusien kasvattajien rotuun perehdyttäminen
- Uusien kasvattajien jalostusneuvonta
- Rodussa esiintyvien sairauksien ja vikojen seuranta sekä niistä tiedottaminen. Jalostustoimikunnan tekemä vuosikirja tai vastaava, josta löytyvät sukutaulut , terveystulokset, luonnetestitulokset, pk-, toko- ja agilitytulokset, näyttelytulokset ym. tärkeää tietoa rodusta kiinnostuneille.
- Jalostuksen tavoiteohjelman toteuttaminen ja seuranta.
- Jalostustarkastukset
- Tuomarikokelaiden ja ulkomuototuomareiden koulutus ja tuomarikollegioiden järjestäminen tarvittaessa
- Terveyskyselyt, kuolinsyykyselyt
- Jalostustoimikunnan jäsenten kouluttaminen
- Tiedottaminen rodusta kiinnostuneille (siis muillekin kuin jäsenille): toimivat nettisivut!

Pitkän aikavälin strategiat:

- Jalostukseen käytettävien koirien jälkeläismääriä rajoittamalla pyritään tukemaan populaation tervettä rakennetta lyhyen aikavälin strategioissa annetuilla suosituksilla. Mikäli kasvattajat eivät huomioi jalostuskäytöstä annettavia suosituksia eikä yksittäisten koirien jälkeläismääriä saada rajoitettua alle 5 %:iin yhden sukupolven välisenä aikana, tulee jalostuksen tavoiteohjelman tarkistuksen yhteydessä anoa jälkeläisten rekisteröintirajoitus viralliseksi eli osaksi PEVISAA.

- Tuontikoirat tulee hankkia nykyinen populaatio huomioiden, useista ja toisistaan poikkeavista sukulinjoista sekä nykyistä runsaammin myös Belgian ja Ranskan bouvierkantaa hyödyntäen.
- Jalostuspäivät pyritään järjestämään vuosittain. Jalostuspäivillä keskustellaan rotumme ajankohtaisista aiheista, annetaan rotukohtaista koulutusta uusille kasvattajille ja syvennetään kokeneiden kasvattajien tietämystä.
- Luonnetestien ja kokeiden järjestäminen.
- Rodun erikoisnäyttely vuosittain.

Lyhyen aikavälin strategiat:

- Läheinen sukusiitos : Jalostustoimikunta suosittelee, että yhdistelmien sukusiitosasteen olisi oltava alle 6.25 %, mikä vastaa serkuksien sukusiitosastetta. Lasketaan ja tiedotetaan rekisteröityjen koirien sukusiitoskerroin.
- Uusintayhdistelmät eivät ole hyväksytyjä paitsi jos aiemmin tehdystä yhdistelmästä on rekisteröity vain korkeintaan 2 pentua
- Jalostustoimikunta ei hyväksy liiallista yksittäisten koirien käyttämistä jalostukseen. Jalostustoimikunta suosittelee, että uroksella saa olla jälkeläisiä kahden vuoden aikana 20 kpl (kuitenkin viimeinen pentue kokonaisuudessaan). Näistä jälkeläisistä tulisi olla 30 % tutkittuja terveyden osalta ja niiden tulisi omata koe- tai luonnetestitulokset ennen kuin jalostustoimikunta suosittelee uroksen jatkokäyttöä. Nartuilla lisäkäyttöä ei suositella 3. pentueen jälkeen ennen kuin jälkeläisistä on tutkittu 30 %.
- Kunkin yksilön jalostuskäytössä tulee maksimoida populaatiolle saatava jalostuksellinen hyöty ja koiran parituskumppanien tulee olla suvuiltaan mahdollisimman toisistaan poikkeavia.
- Näistä suosituksista tullaan kasvattajia jatkossakin muistuttamaan tiedottamalla lehdessä, jalostuspäivillä ja muissa mahdollisissa yhteyksissä.
- Kasvattajapäivien hyväksymää jalostusohjesääntöä noudattaen jalostuskäyttöön suositeltavalla ja näin ollen myös uroslistalle mukaan otettavalla uroksella tulisi olla:
 - ❖ A-,B- tai C-lonkat
 - ❖ Kyynärnivelet kuvattu, eikä kumpikaan kyynärnivel saa olla 1/1 huonompi
 - ❖ Silmät tarkastettu, oireettomiksi todettu ja tarkastuslausunto alle kaksi vuotta vanha. PHTVL/PHPV 1. aste ei ole este jalostuskäytölle, tällöin kuitenkin yhdistelmän toisen osapuolen on oltava oireeton.
 - ❖ luonnetestitulokset; hyväksytyt luonnetesti, tulos palveluskoirakokeista tai pelastuskoirakokeista
 - ❖ virallisista näyttelyluokista 2 x EH tai mikäli koiralla on 3. luokan koulutustunnus palveluskoirakokeista, niin tällöin 1 x H
 - ❖ Suomen muotovalion arvon saadakseen on koiralla oltava koiranäyttelyistä kolme näyttelysertifikaattia Suomessa kolmelta eri tuomarilta sekä koulutustunnus 2. luokasta palvelus- tai pelastuskoira (IPOR) kokeesta.
 - ❖ Suomen käyttövalion arvon saadakseen on koiran saatava vähintään laatumaininta ”hyvä” näyttelystä koiran täytettyä 15 kk. Lisäksi 3x ylimmän luokan 1. palkinto samasta palvelus- tai pelastuskoirakoeajasta (IPOR) tai vähintään arvosana erittäin hyvä, joka on vähintään 90 % maksimi pistemäärästä, vähintään kahden eri kalenterivuoden aikana ja vähintään kahdelta eri tuomarilta.

6.3 UHAT JA MAHDOLLISUUDET

Vahvuudet

- Rodun terveydellinen tilanne on hyvä (lonkat, kyynärät, silmät), myös koirien rakenne on terve.
- Suurimmalla osalla koirista on yhteiskuntakelpoinen luonne.
- Ei ole muotirotu.
- Bouvier on monipuolinen palveluskoira, joka sopii niin käyttöön, näyttöön kuin perhekoiraksi.
- Jakautunut geneettisesti kahteen hyvin erilaiseen linjaan.

Heikkoudet

- Passiiviset koiranomistajat: osa pentueista ”häviää taivaan tuuliin” eli niistä ei saada mitään informaatiota terveys-, koe- tai näyttelypuolelta
- Käyttöominaisuuksien häviäminen kannasta
- Jalostukseen käytettävien koirien lukumäärä on pieni.
- Hollannissa, josta tuontikoiria tuodaan maahamme eniten, käytetään runsaasti linjasiitosta.
- Matadorjalostus lisännyt koirien sukusiitosastetta, jo nyt on osalle koirista vaikea löytää parituskumppaneita.
- Muista kuin PEVISAn liittyvistä sairauksista vaikea saada yksilöityä ja/tai julkista tietoa.
- Jako käyttö- ja näyttelylinjaisiin koiriin on vahventumassa

Mahdollisuudet

- Säilyttää rodun hyvä luonne, tasapainoinen ja stressinsietokykyinen palveluskoira.
- Säilyttää rodun hyvä terveys, tällä hetkellä ei olemassa vakavasti koiran elämää haittaavia sairauksia, jotka vaivaisivat koko populaatiota.
- Säilyttää rodunomainen ulkomuoto.
- Kahden erilaisen linjan jako; suojaa mm. sairauksilta ja lisää geneettistä vaihtelua.

Uhat

- Käyttöominaisuuksien katoaminen kannasta.
- Roduomaisen luonteen menettäminen; mm. hermorakenteen heikkeneminen
- Vakavien koirien elämää haittaavien sairauksien yleistyminen; mm. sukusiitoksen kasvaessa.
- Hedelmällisyyden heikkeneminen sukusiitoksen kasvaessa.
- Rotutyypin täydellinen hämärtyminen, ulkomuodon täydellinen unohtaminen.

6.4. VARAUTUMINEN ONGELMIIN

Riski 1: KÄYTTÖOMINAISUUKSIEN JA RODUNOMAISEN LUONTEEN MENETTÄMINEN

Syy: Luonnetta ja käyttöominaisuuksia ei huomioida jalostusvalinnoissa

Varautuminen: Jalostuskoirilta luonnetta, käyttötulos osana valionarvovaatimuksia

Miten vältetään: Luonnetta näytöissä oikea painoarvo rodun tavoiteltaville ominaisuuksille

Toteutuessaan merkitsee: Rotu ei enää sovellu palveluskoiraksi

Riski 2: GEENIPOOLIN PIENENEMINEN

Syy: Jalostukseen käytettävien kotimaisten yksilöiden määrä on pieni, tuonnit samoista sukulinjoista

Varautuminen: Rodun kokonaisuuden huomioiminen jalostusyksilöitä valittaessa

Miten vältetään: Jalostuskoirien tasainen käyttö, tuonnit erilaisista sukulinjoista, linjojen sekoittaminen

Toteutuessaan merkitsee: Sukusiitosasteen kasvamiseen liittyvät haitat, kuten esim. lisääntymishäiriöt ja perinnölliset sairaudet lisääntyvät

Riski 3: SAIRAUKSIEN YLEISTYMINEN

Syy: Vähäinen tutkimusaktiiviteetti virallisen lausunnon alaisuuteen kuuluvissa vioissa ja sairauksissa (lonkat, kyynäret, silmätarkastukset), virallisten tutkimusten ukopuolelle jäävistä vioista ja sairauksista ei saada luotettavaa tietoa (Immuunisairaudet, syövät, epilepsia ym.)

Varautuminen: PEVISA:n lonkkakuvausohje, rotuyhdistyksen suositus: jalostuskoirilta lausunto kyynärnivelistä ja silmätarkastuslausunto astutushetkellä alle 2v vanha. Muiden sairauksien osalta luotettava seuranta

Miten vältetään: Kerättyjen tietojen julkaisu, terveystarkastus, kuolinsyykysely, jalostusneuvonta

Toteutuessaan merkitsee: Sairauksien hallitsematon leviäminen, kokonaisten sukulinjojen sammuminen, vaikeaa löytää terveitä jalostusyksilöitä

6.5 TOIMINTASUUNNITELMA JTO:N TOTEUTTAMISEKSI

- Kaikki viralliset terveystulokset, luonnetestitulokset, pk-, toko- ja agilitytulokset sekä näyttelytulokset julkaistaan aina jäsenlehdessä.
- Jalostustoimikunta pyrkii järjestämään jalostuspäivät vuosittain.
- Uusille kasvattajille järjestetään rotukohtaista koulutusta tarpeen mukaan.
- Suoritetaan ainakin yksi terveystarkastus ja kuolinsyykysely jäsenistön keskuudessa.
- Jalostustoimikunta pyrkii järjestämään 1-2 jalostustarkastusta vuosien 2006-2010 välisenä aikana.
- Järjestetään 1-2 luonnetestiä vuosittain.
- Tuomarikokelaiden ja ulkomuototuomareiden koulutus sekä tuomarikollegioiden järjestäminen tarvittaessa.
- Jalostustoimikunnan jäsenten kouluttaminen mahdollisuuksien mukaan.
- Jalostuksen tavoiteohjelma tarkistetaan vuosittain jalostuspäivillä.

7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA

Jalostustoimikunta selvittää yhdistyksen toimintakertomuksessa vuosittain, miten tavoiteohjelma on vuosittain toteutunut. Selvityksestä tulee käydä ilmi sekä toteutuneet että toteutumatta jääneet toimenpiteet ja myös syyt, miksi ohjelma joltain osin on jäänyt toteutumatta.

Jalostusohjelma tarkistetaan vuosittaisilla jalostuspäivillä tarpeen mukaan. Arviointi suoritetaan vertailemalla voimassaolokautena saavutettuja virallisia terveystutkimus-, luonne- ja käyttötuloksia tässä tavoiteohjelmassa raportoituihin aiempiin (vuosilta 2000-2004) tuloksiin. Samalla arvioidaan terveystutkimusten tulosten pohjalta myös rodun terveydentilaa muiden sairauksien kuin lonkkaniveldysplasian osalta.

8. LÄHTEET

- Genetic diseases of the bouvier des flandres: A guide to various diseases affecting the bouvier des flandres:
http://www.bouvierhealthfoundation.org/genetic_health_issues.htm

9. LIITTEET

- Rotumääritelmä